

A Magyar Versenyjogi Egyesület észrevételei a fogyasztóvédelmi típusú ügyekben kiszabott bírság meghatározásának szempontjairól szóló közlemény tervezetével kapcsolatban

A Magyar Versenyjogi Egyesület ezúton is köszönetét fejezi ki, hogy a tisztelt Gazdasági Versenyhivatal (a GVH) nyilvános konzultáció céljából megküldte a fogyasztóvédelmi típusú ügyekben kiszabott bírság meghatározásának szempontjairól szóló közlemény tervezetét (a **Tervezet**).

A Magyar Versenyjogi Egyesület az alábbiakban foglalja össze az észrevételeit¹ a Tervezetre vonatkozóan.

1. Általános észrevételek

Elsőként hangsúlyozni kívánjuk, hogy üdvözlendőnek tartjuk, hogy a Gazdasági Versenyhivatal ("**GVH**") időről időre felülvizsgálja a közleményeit, ideértve a fogyasztóvédelmi típusú ügyekben kiszabott bírság meghatározásának szempontjairól szóló 2/2015. számú közleményét ("**Közlemény**") is. Hasznosnak és a gyakorlati szakemberek számára elengedhetetlennek tartjuk a közleményeket, így a Tervezetet is.

A Tervezettel kapcsolatban általánosságban megállapítható, hogy jól szerkesztett és logikus felépítésű, megfogalmazásai általánosságban növelik az átláthatóságot és a kiszámíthatóságot, ezért a Tervezetet mind koncepcionálisan, mind strukturálisan megfelelő színvonalúnak, jól használhatónak tartjuk. Továbbá, üdvözlendőnek tartjuk, hogy a Tervezet és a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 11. és 21. §-a, illetve az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. és 102. cikke szerinti tilalmakba ütköző magatartások esetén a bírság összegének megállapításáról szóló közleménytervezet struktúrája közelít egymáshoz.

A Tervezetet általánosságban érintően egy alapvető megjegyzésünk van: úgy látjuk, hogy szükséges lenne valamilyen formában a digitális térben végzett

---

¹ A Tervezetre vonatkozó észrevételek kialakításában közreműködött: dr. Zavodnyik József és dr. Hargita Árpád (Klart Legal Ügyvédi Társulás), dr. Szatmáry István és dr. Virág Péter (Horváth és Társa DLA Piper Ügyvédi Iroda), dr. Tóth Tihamér (Réczicza Dentons Europe Ügyvédi Iroda), dr. Szegedi Ildikó (Sándor Szegedi Szent-Ivány Komáromi Eversheds Sutherland Ügyvédi Iroda), dr. Kalmár Noémi és Vörös Péter (Andrékó Kinstellar Ügyvédi Iroda), illetve dr. Hegymegi-Barakonyi Zoltán és dr. Horváth M. András (Hegymegi-Barakonyi és Társa Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda). Az észrevételeket dr. Tóth Tihamér és dr. Horváth András szerkesztette.

tevékenységekkel (egyrésről az online kereskedelmi kommunikációval, másrésről az okos eszközökön megjelenített információkkal) kapcsolatban útmutatást adni azokat a speciális tudnivalókat illetően, amelyeket a GVH fontosnak tart közlemény szintjén kommunikálni. Értjük és természetesen elfogadjuk, hogy a digitális tér bizonyos értelemben nem különbözik a hagyományos kommunikációs tereken és eszközökkel folytatott kommunikációtól és ily módon nem is szükséges arra feltétlenül a versenyjog minden területén külön is reflektálni, ugyanakkor úgy látjuk, hogy az innováció rendkívül felgyorsult sebessége, a nyelvi korlátok eltűnése és a világ bármely pontjáról elérhető szolgáltatások sztenderdizált feltételrendszere kapcsán előbb-utóbb szükséges lesz olyan orientációul szolgáló iránymutatás, amely tekintettel van a digitális tér sajátosságaira. Így többek között arra, hogy tipikusan a hagyományoshoz képest más fogyasztói attitűddel rendelkező felhasználói csoportok jelentik az online termékek és szolgáltatások célcsoportjait és hogy ezek a célcsoportok a fogyasztói tudatosság egészen más szintjét képviselik, illetve hogy okos eszközökön keresztül történő tájékoztatással szemben támasztott elvárások jelentősen eltérhetnek a hagyományos kereskedelmi kommunikációval szemben támasztott elvárásoktól. Természetesen nem állítjuk, hogy ezt az útmutatást teljes mértékben a Tervezetben kellene elhelyezni, azonban véleményünk szerint az ilyen útmutatás szükségességére tekintettel a Tervezetben is érdemes lenne erre a területre reflektálni (pl. kiinduló összeg a digitális térben megvalósuló kommunikáció esetén, tevőleges jóvátétel, ha a jogsértéssel érintett szolgáltatás ingyenes, stb.).

2. Különös észrevételek a Tervezet egyes pontjaihoz kapcsolódóan

A Tervezet egyes rendelkezéseivel kapcsolatban a következő észrevételeink vannak.

2.1. A Tervezet 5. pontja (I. Bevezetés)

Javasoljuk a Tervezet 5. pontja utolsó mondatának törlését vagy módosítását.

Megítélésünk szerint aggályosnak minősíthető az a megközelítés, amelynek értelmében a GVH a határozatában utóbb olyan szempontokat is figyelembe vehet a bírság meghatározása során, amelyekre az előzetes álláspontban nem hivatkozott. Az előzetes álláspont célja, az eljárás alá

vontak védekezéshez fűződő jogának előmozdítása.² A kérdéses rendelkezés a védekezéshez való jog csorbulását eredményezheti, illetve felveti a tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos sérelmét különösen abban az esetben, ha az adott körülmény már az előzetes álláspontra kiadásakor ismert volt a GVH előtt. Megjegyezzük továbbá, hogy a kérdéses rendelkezés ellentétben áll a Tervezet 5. pontja többi részének üzenetével is, mely szerint a figyelembe venni kívánt szempontokat a GVH előzetes álláspontra formájában közli. A kérdéses rendelkezés abból a szempontból sem indokolt, hogy tudomásunk szerint a GVH gyakorlatában ritkán fordul elő az előzetes álláspontra eltérés a határozatban (kiegészítő vagy új előzetes álláspontra kibocsátása nélkül). A 3. lánkjegyzetben hivatkozott jogesetek közül mindössze 1 született fogyasztóvédelmi típusú ügyben. A másik 4 kartell ügyben született döntések sem feltétlenül támasztják alá a kérdéses rendelkezést: pl. az egyik hivatkozott ügyben a bíróság rögzítette, hogy az előzetes álláspontra eltérés a határozatban jogszabálysértő, de nem érinti az ügy érdemét. Utóbbi értelemszerűen attól függ, milyen körülmény tekintetében volt eltérés és álláspontraunk szerint a bírságszámítás körülményei érintik az ügy érdemét.

Amennyiben a kérdéses rendelkezés törlése nem elfogadható, javasoljuk úgy módosítani a kérdéses rendelkezést, hogy az előzetes álláspontra előtt ismert, a vállalkozások terhére eső körülményekre utóbb nem hivatkozhat a GVH, ha e körülmények az előzetes álláspontra nem szerepeltek.

2.2. A Tervezet 6. pontja (I. Bevezetés)

Ahogy a Tervezet által is hivatkozott (4. lánkjegyzet) 1392/B/2007. AB határozat is rögzíti, a GVH-ra nézve kötelező az általa kiadott közlemény. Ennek fényében értelmezhető a Tervezet 6. pontjában szereplő, a közleménytől való eltérésre vonatkozó szabály. Javasoljuk a Tervezet GVH-ra vonatkozó kötérejének rögzítését.

2.3. A Tervezet 11. pontja (II.1. A bírság kiszabásának elvei)

A Tervezet 11. pontja említi, hogy a bírság a jogsértés súlyához, illetve az enyhítő és súlyosító körülményekhez igazodik. Javasoljuk megemlíteni a vállalkozás "személyéhez" való arányosítást is, ami a Tervezetben később konkrét is megjelenik.

---

² Kommentár a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvényhez, Gazdasági Versenyhivatal, Budapest, 2014., 603. o.

2.4. A Tervezet III. része (A kiinduló összeg meghatározása)

A Tervezet III. része fontos kiegészítő iránymutatást ad arra vonatkozóan, mikor a reklámköltség és mikor az árbevétel a bírságolás alapja. Ugyanakkor javasoljuk megfontolni az iránymutatás kiegészítését.

Javasoljuk a kiinduló összeg meghatározására vonatkozó két módszer viszonyának részletesebb bemutatását. Így különösen nem egyértelmű, hogy ha nem állnak rendelkezésre megbízható adatok a reklámköltségekre vonatkozóan, akkor mikor van lehetőség a Tervezet 18. pontja alapján a reklámköltségek becslésére és mikor van lehetőség a Tervezet 19. pontja alapján az árbevétel alapú bírságolásra való átállásra.

Azt is javasoljuk tisztázni, hogy a GVH hogyan értékeli az árbevétel alapú bírságolási módszerre való áttérés feltételeit. Ezeknek a feltételeknek a vizsgálatára a - Tervezet 13. pontja szerinti - bírságszámítási folyamat első lépéseként kerül sor. Annak eldöntése például, hogy a kommunikációs költség megfelelő viszonyítási alapot ad-e, azt megelőzően kerül sor, hogy a GVH mérlegelné a súlyosító körülményeket vagy az ismétlődést, amelyek jelentősen befolyásolhatják a bírság végső mértékét. Továbbá, a feltételek tartalma sem tisztázott. Fent említettük, hogy a megbízható adatok hiánya, a becslés lehetőségére tekintettel, nem teszi szükségessé az árbevétel alapú bírságolást. Itt jegyeznénk meg, hogy a jelenlegi Közlemény 22. pontja szerint az irreleváns jelleg és a nem megfelelő viszonyítási alap ugyanazt az esetet jelölte (lásd Vj-68/2012.). Talán erre vezethető vissza, hogy nincs olyan jogeset megjelölve, amely tisztázná, hogy milyen körülmények között minősül a kommunikációs költség a jogsértés jellege miatt irrelevánsnak. Illetve a jogeset (Vj-67/2016.), amelyre a Tervezet hivatkozik azzal kapcsolatban, hogy milyen körülmények között nem ad a kommunikációs költség összege megfelelő viszonyítási alapot, egyrészt még nem "jogerős" (tudomásunk szerint a határozat bírósági felülvizsgálatára nyitva álló határidő a Tervezettel kapcsolatos konzultáció határidejéig nem jár le), másrészt csak annyit rögzít, hogy a költség nem tükrözi a kereskedelmi kommunikáció hatásosságát, hatékonyságát (Vj/67-54/2016., 236. pont). Javasoljuk ennek említését és adott esetben kifejtését (pl. a hatásosságot a kommunikáció következtében elért árbevétel növekedés összege tükrözi).

Javasoljuk megfontolni a Tervezet 18. és 21. pontjának kiegészítését azzal, hogy a GVH az előzetes álláspontban is bemutatja a becslés módszerét annak érdekében, hogy az eljárás alá vont vállalkozásnak

lehetősége legyen az ezzel kapcsolatos észrevételei előterjesztésére a közigazgatási eljárásban.

2.5. A Tervezet 17. pontja (III.1. Reklámköltség alapú bírságolás)

Bár a Tervezet 17. pontja szerepel a jelenlegi Közleményben, javasoljuk az ügynöki jutalékkal kapcsolatos mondatrész pontosítását. Elképzelhető, hogy az ügynöki jutalék összege a vizsgált kommunikáció alkalmazásának idejét meghaladó időtartamra jár, a vizsgált kommunikációval nem kapcsolatos tevékenységet is fedez vagy más jellegű költségeket is tartalmaz. Erre tekintettel indokolt lehet tisztázni, hogy az ügynöki jutaléknak csak a vizsgált kereskedelmi gyakorlattal kapcsolatos része vehető figyelembe.

2.6. A Tervezet 20. pontja (III.2. Árbevétel alapú bírságolás)

A fenti 2.4 ponton túl, a Tervezet 20. pontjával kapcsolatban a következő észrevételeink vannak.

A jelenlegi Közlemény 22. pontja használta a "jogsértéssel érintett árukból a jogsértés időszaka alatt realizált nettó árbevétel" fogalmát. Ugyanakkor annak tartalmát a jelenlegi Közlemény nem tisztázza és a gyakorlatban ezzel kapcsolatban problémák merültek fel (pl. ingyenes kiegészítő szolgáltatásokkal kapcsolatos jogsértő kereskedelmi gyakorlat esetén a díjköteles főszolgáltatásból származó árbevétel figyelembe vétele).

A "jogsértő kereskedelmi gyakorlat révén realizált nettó árbevétel" nem szerepel a jelenlegi Közleményben és tartalma nem tisztázott. Ezzel kapcsolatban nem egyértelmű, hogy elképzelhető-e érintett áru vagy szolgáltatás hiányában árbevétel realizálása a jogsértő kereskedelmi gyakorlat révén. Mindezekre tekintettel javasoljuk megfontolni a Tervezet 20. pontjának kiegészítését (legalább a két fogalom tartalmát demonstráló példákkal).

Javasoljuk megfontolni a jogsértéssel érintett árukból a jogsértés időszaka alatt realizált nettó árbevétel figyelembe veendő mértékének (20%) csökkentését. Véleményünk szerint a bírságok elrettentő erejének növelése az 5%-ról 20%-ra emelést nem indokolja, különös tekintettel arra, hogy az elrettentő hatás érdekében a GVH-nak korrekcióra van lehetősége (V.3. rész).

Egyébként is javasoljuk annak tisztázását, hogy az árbevétel 20%-ának figyelembe vétele minden esetben kötelező-e. A jelenlegi Közlemény

hasonlóan fogalmazott az árbevétel 5%-át illetően mint a Tervezet az árbevétel 20%-át illetően, ugyanakkor - a Tervezet által is hivatkozott gyakorlat (Vj-68/2012., Vj-41/2013.) alapján - a GVH nem minden esetben az árbevétel 5%-át vette kiinduló összegnek.

Javasoljuk egyértelművé tenni, hogy van-e (a Tervezet 21. pontja alapján) becslésnek helye akkor is, ha nem egyértelműen meghatározható a jogsértő kereskedelmi gyakorlat révén realizált nettó árbevétel, vagy csak akkor, ha a jogsértéssel érintett árukból a jogsértés időszaka alatt realizált nettó árbevételre vonatkozó pontos, hiteles adatok nem állnak rendelkezésre.

2.7. A Tervezet 24. pontja (IV. Az alapösszeg meghatározása)

Üdvözlendőnek tartjuk a súlyosító és enyhítő körülmények jelentőségének százalékos meghatározását. Kifejezetten hasznosnak tartanánk, ha a GVH határozataiban konkrétan megjelennének ezek a százalékszámítások.

Javasoljuk egyértelművé tenni, hogy a súlyosító / enyhítő körülmények egyenként eredményezhetik a megjelölt százalékos hatást vagy az adott súlyosító / enyhítő körülmény típusba tartozó összes körülmény együtt képes a megjelölt százalékos hatás elérésére.

2.8. A Tervezet 34. pontja (IV.1. Súlyosító körülmények)

A Tervezet 34. pontjának ötödik bekezdése kifejezetten említi, hogy súlyosító körülmény, ha a kereskedelmi gyakorlat fő üzenete jogsértő. Ez kiegészítés a jelenlegi Közlemény 39. pontjának szövegéhez képest. Javasoljuk ennek a példának az elhagyását arra tekintettel, hogy a fő üzenetének jellegét a jogsértés megállapíthatósága körében már értékeli a GVH.

Amennyiben ez a javaslatunk a GVH számára nem elfogadható, javasoljuk a Tervezet kiegészítését útmutatással (példákkal) arra vonatkozóan, mi minősül a kereskedelmi gyakorlat fő üzenetének.

2.9. A Tervezet 36. pontja (IV.1. Súlyosító körülmények)

Bár a szövege megfelel a jelenlegi Közlemény 40. pontjának, a Tervezet 36. pontját a tovagyrúzó hatások tekintetében javasoljuk kiegészíteni a Tervezet 34. pont hetedik bekezdésében szereplő kivételhez hasonlóan azzal, hogy csak akkor lehet a tovagyrúzó hatásokat súlyosító

körülményként figyelembe venni, ha a GVH az ilyen hatásokat nem vette figyelembe a kiinduló összeg számítása során.

2.10.A Tervezet 41. pontja (IV.1. Súlyosító körülmények)

A Tervezet 41. pontjának utolsó mondata súlyosító körülményként azonosítja azt, ha az önként alkalmazott előzetes megfelelési programok megsértésével következik be jogsértés, akkor is, ha erre nem visszaélészerűen kerül sor.

A megfelelési programok kapcsán célszerűbbnek tartanánk a visszaélészerű kifejezés helyett a „rosszhiszeműen” kitétel alkalmazását. Egyetértünk azzal, hogy amennyiben egy vállalkozás a saját belső megfelelési programját arra használja, hogy azzal az esetleges jogsértések felderítését elfojtsa, a bizonyítékokat megsemmisítse, a lehetséges tanúkat a vizsgált hatóköréből kivonja, stb., a vállalkozás rosszhiszeműen jár el, amely igazolhatja, hogy a jogsértést szándékosan követte el. Ilyen obstrukciót egyébként megfelelési program nélkül is végezhet egy eljárás alá vont és ebben az esetben is két kimenet lehetséges: ha eljárásjogi kötelezettségeit megszegi, ezzel jogsértést követ el és külön is szankcionálható. Ha pedig magatartása „csak” a tényállás felderítését nehezíti (de eljárási jogszabálysértés nélkül³), és ez utóbb bizonyítható, ebből szándékosságára kell következtetni.

Dogmatikailag ugyanakkor nem tartjuk indokoltnak mindezt a megfelelési program rovására írni. Célszerűtlennek tartjuk tehát azt a megközelítést, amely a megfelelési programot súlyosító tényezőként állítja be: ehelyett célszerűbbnek tartjuk azt a megközelítést, hogy a megfelelési program rosszhiszemű, rendeltetésellenes használata az egyenes jogsértési szándék vagy legalábbis a jogsértéssel kapcsolatos nagyfokú gondatlanság bizonyítéka és ekként a felróhatóság körében súlyosító körülmény. Ez egyben megakadályozná, hogy a szövegezést félreértelmezve a vállalkozások inkább megfelelési programok kivezetéséről vagy bevezetésének elhalasztásáról döntsenek azon félelmüktől vezérelve, hogy a megfelelési program nagyobb eséllyel „sül el visszafelé” pusztán azért, mert az azt működtető személyek esetleg

³ Például a bizonyítékokat az eljárást megelőzően semmisíti meg a vállalkozás, amikor tehát nem áll az eljárással kapcsolatos kötelezettségek hatálya alatt. Nincsen ugyanis olyan általános kötelezettség, amely a jogsértés bizonyítékainak megőrzését, a hatóság jogsértésről való tájékoztatását (az önvádat), vagy a jogsértés nyilvánosságra hozatalát írják elő. Ennek fényében a védekezéshez való joggal szembenállónak tartjuk, ha a versenyhatóság azért szab ki súlyosabb bírságot, mert a jogsértők (még bármiféle hatósági eljárás megindítása előtt) lépéseket tettek a jogsértés leplezésére.

hibáznak. Fontosnak tartanánk tehát annak rögzítését, hogy önmagában az a körülmény, hogy a megfelelési erőfeszítések nem bizonyultak maradéktalanul sikeresnek, és az érintett vállalkozás jogsértést követett el, még nem minősül önmagában a fentiekben leírt visszaélésszerű magatartásnak. Egy ilyen kiterjesztő értelmezés ugyanis lényegében egyet jelentene azzal, hogy a megfelelési erőfeszítések automatikusan súlyosító körülményként kerülnek figyelembe vételre a GVH eljárásaiban. Ez pedig ellentétes lenne az önkéntes jogkövetés előmozdítására irányuló céllal.

2.11. A Tervezet 50. pontja (IV.2. Enyhítő körülmények)

Üdvözlendőnek tartjuk az adott kereskedelmi gyakorlat megítélésére vonatkozó korábbi iránymutatás hiányának figyelembe vételét. Ezzel kapcsolatban javasoljuk kiegészíteni az eseteket a Tervezet 50. pontjában, amikor a magatartás jogsértő jellege tisztázatlan, a következő esetekkel: (i) a GVH olyan kereskedelmi gyakorlatot vizsgál, melyre vonatkozóan korábban nem született döntés (novum); (ii) a GVH el kíván térni a korábbi gyakorlatától az adott kereskedelmi gyakorlat vonatkozásában; (iii) más uniós tagállami hatósága vagy bírósága ugyanazt vagy érdemben egyező kereskedelmi gyakorlatot másként értékelt.

2.12. A Tervezet 54. pontja (V.1. Ismétlődő jogsértés)

Figyelembe véve, hogy a Tervezet kifejezetten a fogyasztóvédelmi típusú ügyekre vonatkozik, javasoljuk a Tervezet 54. pontjának felülvizsgálatát.

- (a) Ismétlődés szempontjából csak a GVH eljárásai számítanak: A Tervezet 3. pontja a GVH eljárásaira hivatkozik. Ugyanakkor a Tervezet 54. pontja más hatóságok eljárásait is figyelembe veszi az ismétlődés szempontjából. Figyelembe véve, hogy a más hatóságok eljárásaiban nem feltétlenül érvényesülnek ugyanazok az eljárási garanciák mint a GVH eljárásában, javasoljuk a más hatóságok eljárásai eredményének kizárását az ismétlődés vizsgálatából.

Amennyiben ez a javaslatunk a GVH számára nem elfogadható, javasoljuk a más hatóságok szűkítését fogyasztóvédelmi hatóságokra, figyelembe véve, hogy a Tervezet 54. pontjában meghatározott jogszabálylista nem korlátozódik fogyasztóvédelmi szabályokra (ld. alább).

- (b) Ismétlődés szempontjából csak a GVH hatáskörébe tartozó szabályok számítanak: A Tervezet 3. pontja az Fttv.-re és a Tpvt. III. fejezetére és az Fttv. eljárási szabályaira visszautaló egyéb jogszabályi rendelkezésekre hivatkozik. Ugyanakkor a Tervezet 54. pontja hivatkozik a Grt.-re, az Éltv.-re, a Gyftv.-re és közvetlenül alkalmazandó uniós jogi aktusokra is. Figyelembe véve, hogy a Tervezet 54. pontjában megjelölt jogszabályok által tilalmazott magatartások között jelentős eltérés van, javasoljuk a nem GVH hatáskörbe tartozó szabályok kizárását.

Amennyiben ez a javaslatunk a GVH számára nem elfogadható, javasoljuk jogszabálylista alkalmazása helyett konkrét fogyasztóvédelmi tilalmak megjelölését a Tervezetben.

- (c) Ismétlődés szempontjából csak a fogyasztókkal szembeni magatartásra vonatkozó szabályok számítanak: Bár a jelenlegi Közlemény 64. pontja is tartalmazza, javasoljuk megfontolni a Tpvt. III. fejezetére hivatkozás elhagyását, figyelembe véve, hogy nem fogyasztóvédelmi szabályról van szó, hanem üzletfelekkel szembeni magatartások tilalmáról.

A Tervezet nem ad pozitív útmutatást a hasonló jogsértéseket illetően, míg a felsorolt jogszabályok által tilalmazott magatartások között jelentős eltérés is van. Erre tekintettel javasoljuk a Tervezet V.1. részének kiegészítését azzal, hogy a GVH az előzetes álláspontban / határozatban indokolja, miért tekinti a figyelembe venni kívánt jogsértést hasonlóknak.

2.13. A Tervezet 56. pontja (V.1. Ismétlődő jogsértés)

A Tervezet 56. pontja egy jelentős szemponttal kapcsolatban új megközelítést vezet be a mérlegelésbe: az ismétlődés figyelembe vételét a határozat meghozatalát megelőző 15 évben határozza meg.

A kérdéses rendelkezésben szereplő 15 éves időtávot túlzónak tartjuk a következő szempontokra figyelemmel:

- (a) a versenyjogban is irányadó 5 éves „elévülési” időtartam háromszorosa nem tűnik arányosnak;
- (b) a gazdasági élet ciklusai szintén jellemzően rövidebbek 15 évnél;
- (c) a vállalkozások üzleti tervezési ciklusai általában 15 évnél jóval rövidebbek;

- (d) versenyjogunk változásának és modernizálódásának ritmusa ennél gyorsabb (az utóbbi 15 évben több jelentős novella elfogadására került sor, több jelentős európai uniós jogharmonizációs lépés történt, nem beszélve az esetjog rohamos fejlődéséről);
- (e) az eljárások helyenként több, mint egy év alatt fejeződnek be, azaz a jogsértés megállapítása és a tényleges elkövetés között is hosszabb idő telhet el, így az elkövetés után akár 16-17 éves időtartamban is szó lehetne visszaesésről.

A "büntetett előlethez" fűződő hátrányos következmények alóli mentesüléshez (azaz ahhoz, hogy az ismétlődést már ne lehessen figyelembe venni) a jog jellemzően az elévülési idővel azonos időtartamot ír elő (v.ö. Btk.). Ezért célszerűbbnek tartanánk az elévülési idővel azonos vagy azt közelítő rövidebb idő megjelölését (5-7 év), illetve annak rögzítését, hogy egy bizonyos időpontnál régebbi (pl. 7 év) elkövetéseknek (és nem azok megállapításának) már semmiképpen nem lehet további kihatása, ami viszont nem jelentené, hogy az annál frissebb esetek feltétlenül megalapozzák az ismétlődésből fakadó súlyosítást. E körben is célszerűnek tartjuk mindig a prevenció szempontját figyelembe venni: ha indokolatlanul kerül sor a visszaesés megállapítására, ez az indokolt prevenció helyett a vállalkozásokat jogszerű együttműködési formáktól rettentí majd el.

2.14. A Tervezet 59. pontja (V.2. Jogsértéssel elért előny)

A Tervezet 59. pontja szerint a bírság a jogsértéssel elért előny háromszorosa, ha az előny számszerűsíthető. A kérdéses rendelkezést több szempontból kifogásolhatónak tartjuk: (i) a bírság ilyen számításának fogyasztóvédelmi típusú ügyekben nincs kikristályosodott, rögzítendő gyakorlata nem indokolt fogyasztóvédelmi típusú ügyekben; (ii) nem egyértelmű, hogy a bírság ilyen számítása milyen viszonyban van a Tervezet 20. pontjával, mely alapján a jogsértés révén realizált árbevétel a bírság kiinduló összege; (iii) a bírság ilyen számítása gyakorlatilag a bírságszámítás teljes folyamatát és összes szempontját felülírja (vagy legalábbis nem egyértelmű a viszonya a többi körülménnyel); (iv) nem egyértelmű, hogy milyen követelmények irányadók a GVH-ra az előny számszerűsítésével kapcsolatban, hogy annak háromszorosa a bírság összege lehessen. A fentiekre tekintettel javasoljuk a kérdéses rendelkezés elhagyását.

2.15.A Tervezet V.3. része (Elrettentő hatás)

Sem a Tervezet 60. pontja, sem a Tervezet Melléklete nem rendel hozzá változtatási mértéket vagy maximumot az elrettentő hatás szempontjához. Figyelembe véve, hogy a kérdéses rendelkezés teret ad a GVH-nak annak szubjektív értékelésére, hogy mi tekinthető érzékelhető tehernek, javasoljuk meghatározni legfeljebb milyen mértékben változtathat a GVH a bírságon.

2.16.A Tervezet VI.1. része (Tevőleges jóvátétel)

Üdvözlendőnek tartjuk, hogy a tevőleges jóvátételnek kiemelkedő szerepet szán a GVH a bírságszámítás keretében. A Tervezet 70. pontja szerint a kifizetett kártalanítás összege vonható le a bírság összegéből teljes reparáció esetén. A kérdéses rendelkezés szóhasználata úgy is értelmezhető, hogy csak a pénzbeli teljesítés vehető figyelembe, ennek előnyben részesítését azonban nem látjuk indokoltnak. Így javasoljuk kiegészíteni a kérdéses rendelkezést úgy, hogy az egyéb módon teljesített kártalanítás értékét is le lehessen vonni a bírság összegéből.

Továbbá, javasoljuk megfontolni, hogy ne csak kártalanítás tényleges teljesítését lehessen figyelembe venni reparációként, hanem az eljárás alá vont vállalkozás kártalanítás érdekében tett megfelelő lépéseit, erőfeszítéseit is. A Tervezet a bírságcsökkentés érdekében megköveteli az eljárás alá vont vállalkozástól, hogy úgy teljesítsen reparációt, hogy magatartása jogellenességére - és ezáltal a reparáció indokoltságára - vonatkozó döntés még nem született. Álláspontunk szerint a tevőleges jóvátétel nem azonos hatású a jogsértés beismerésével és a tevőleges jóvátételnek a jogsértés beismerése nem is előfeltétele. Erre utal a Tervezet 81. pontjának szövegezése is. Így elképzelhetőnek tartjuk, hogy a Tervezet az olyan mechanizmusok eljárás alá vont vállalkozás általi alkalmazása esetén is bírságcsökkentést tegyen lehetővé, amikor a vállalkozás (i) megfelelő lépéseket tesz az érintett fogyasztók és a nekik okozott hátrány meghatározása érdekében; és (ii) az összesített hátránnak megfelelő összeget rendelkezésre bocsátja oly módon elkülönítve, hogy az eljárás jogsértés megállapításával történő lezárása esetén abból automatikusan kiegyenlítésre kerüljenek a fogyasztói igények: például az összesített hátránnak megfelelő összeget letétbe helyez a jogsértést kimondó GVH döntésig (jogorvoslat esetén, a jogorvoslati eljárás jogerős lezárultáig).

2.17. A Tervezet VI.2.1. része (Előzetes megfelelés)

A Tervezet az előzetes megfelelés körülmény esetén járó bírságcsökkentéshez nem rendel konkrét mértéket és a Tervezet 80. pontja kifejezetten rögzíti, hogy a Tervezet nem határozza meg a bírságcsökkentés lehetséges legnagyobb mértékét sem. Ugyanakkor a Tervezet 74. pontja szerint a GVH az előzetes megfelelésnek nagyobb jelentőséget kíván tulajdonítani. Álláspontunk szerint ez azt jelenti, hogy az előzetes megfelelés az utólagos megfelelésnél nagyobb mértékű bírságcsökkentésben részesíthető. Erre tekintettel javasoljuk annak kifejezett rögzítését a Tervezet 80. pontjában, hogy az előzetes megfelelés alapján járó bírságcsökkentésnek meg kell haladnia az utólagos megfelelés esetén nyújtható bírságcsökkentés mértékét.

2.18. A Tervezet 86. pontja (VI.3. Egyéb együttműködés az eljárás során)

Egyetértünk azzal, hogy az enyhítő körülmények között kell figyelembe venni a jogsértés beismerését, illetve a tények nem vitatását. Úgy véljük azonban, hogy ez a két konkrét tényező olyan lényeges enyhítő körülmény, amely mindenképpen magasabb bírságcsökkentést érdemelne, mint 5%. A jogsértés beismerése ugyanis - bár kétségtelenül nem teszi feleslegessé a tényállás teljes feltárását és jogi értékelését - szükségszerűen feltételezi, hogy mind a tényállás, mind annak jogi minősítése tekintetében összhang van az eljárás alá vont vállalkozás és a GVH között, azaz a határozat meghozatala - függően természetesen attól is, hogy mikor történik a jogsértés beismerése - sokkal kevesebb hatósági erőforrást köt le, mint jogsértés beismerése hiányában. Ezzel kapcsolatban megjegyezzük, hogy az antitröszt ügyekben egyezségi kísérlet keretében elérhető bírságkedvezmény a jogsértés beismeréséért sokkal jelentősebb, 10-30% mértékű.

Az időbeliség, mint tényező, álláspontunk szerint szintén figyelembe veendő: minél korábban kerül sor az eljárás során a jogsértés beismerésére, annál inkább indokolt nagyobb súllyal figyelembe venni azt enyhítő körülményként. Lényegében hasonló a helyzet a tények nem vitatása esetén is: ekkor a tényállás felderítése körében válik lényegesen könnyebbé a hatóság munkája, amit szintén célszerűnek látunk magasabb kedvezménnyel "honorálni", különösen, ha arra az eljárás olyan időpontjában kerül sor, amikor a tényállás még nem került teljes mértékben feltárára a hatósági oldalról.

2.19.A Tervezet 93. pontja (VIII. A közlemény alkalmazása)

Javasoljuk megfontolni, hogy a Tervezet alkalmazására a közzétételt megelőzően indult eljárásokban kizárólag az eljárás alá vont vállalkozások javára legyen lehetőség.

Egyesületünk ezúton még egyszer köszöni a nyilvános konzultáció lehetőségét.

Egyesületünk egyúttal tisztelettel szeretné indítványozni, hogy a fenti észrevételeket, illetve a tisztelt GVH azokkal kapcsolatos meglátásait egy szakmai ankéton további eszmecsere tárgyává tegyék. A korábbi alkalmakkor az ilyen egyeztetések mindig nagyon hasznosnak bizonyultak Egyesületünk tagsága számára (és reményeink szerint a tisztelt GVH számára is).

Örömmel állunk tehát a tisztelt GVH rendelkezésére egy, a bírság-közlemény tervezeteket érintő szakmai eszmecsere megszervezése céljából. Biztosak vagyunk abban, hogy egy ilyen ankéton Egyesületünk tagsága nagy számban képviseltetné magát.

Budapest, 2017. október 3.

Tisztelettel:

dr. Hegymegi-Barakonyi Zoltán
Elnök
Magyar Versenyjogi Egyesület